

1951 doğumluyum. Doğum yerim Eskişehir Merkez, Eskişehir Merkez 1964, bir dakika 1960 yılından, 60'tan 1965 yılına kadar, Afyon Emirdağ'ından Afyon ili, Afyon Emirdağ'ında yaşadım. İlköğrenim hayatım ve ortaokul yıllarım orada geçti.

Babam zirai donatım kurumunda çalışıyordu, Eskişehir'de. İş dolayısıyla oradan Emirdağ'ından, oranın zenginlerinden biri zirai donatıma geliyor. Diyor ki, bey diyor sizi Emirdağ'ına alalım. Daha şey olursunuz diye, babamı oraya çağırıyorlar. Benim ilkokul hayatım, ilkokul üçten 60 Devrimi'ne Emirdağ'ında yaşadım. 60'tan 65 yılına kadar Emirdağ'ında genç kızlık dönemim geçti. Emirdağ çok, Türkiye'nin en çok enteresan ilçelerinden biriydi. Biz gittiğimizde Emirdağ'ında bir şey yoktu. Elektrik yoktu. 60 yılında elektrik olmadığı gibi, çok uluslu insan topluluğu vardı. Yörükler vardı. Abdallar vardı. Abdal dediğimiz bir boy, onlarda Yörükler var. Bu şey dağlarda gezen Yörükler var, Türkmenler var, milli giysileri, zaten gittiğimizde elektrik yoktu ama biz gittik sonra kadınlar dışarı çıkmazlar. Yani kadınların hiçbir şeyi yok, dışarı hayatı yok. Çıksalar bile erkeklerin önünü kesmek ayıp olduğu için erkeklerin olmadığı saatlerde dışarı çıkarlar, mesela öğlen tatilinde. Erkek geliyor eve yemeğe, kadın da buradan çeşmeden su alıyor, arkasını döner bekler, ondan sonra o erkek geçer, yolunu göstermemek için sonra geçer. Ama sonra şey de Emirdağ'ında Jandarma Hazırlık Okulu açıldı. Bu Jandarma Hazırlık Okulu'nun açılması şeye annem rahmetli Eskişehir'de büyümüş el bebek gül bebek. Eskişehir Merkez'de babamın da işi dolayısıyla oraya gelince, annem tam bir Cumhuriyet kadınıydı, Atatürk'ü görmüş. Ondan sonra Emirdağ'ına gelince tabii bir cendereye sıkışmış gibi oluyor. Ee şey Emirdağ'ına şey gelince, bir cenderenin içine giriyor, bir çevresi yok annemin o yıllarda çok üzüntü çektiğini hatırlıyorum ben, hepimiz yani kardeş olarak üzüntü olurdu. Sonra bu astsubay Jandarma hazırlık okulu Emirdağ'ına açılınca, subay hanımları gelmeye başladı. Şey ben o zaman küçük bir çocuğum babamın da o yıllarda bana ihtiyacı var, beni gönderiyor çarşıya pazara annem çıkamadığı için. Ben çıkıyorum demirci demirini döverken çıkıp bakıyor, marangoz rende yaparken çıkıp bakıyor. Bu kimin kızı diye. Ama ondan sonra şeyler, Jandarma Hazırlık Okulu gelince orada komutan hanımları, işte şey subay hanımları topluma hâkim oldular. Şey vardı orada, ordu evinin bahçesi, orada annem de oraya gider. Kaymakamın, kâtibin, mal müdürünün, hâkimin hanımı gibi orada sosyalleşmeye başladılar.

O zaman Emirdağ'ında bir ortaokul vardı. Çok değerli hocalarımız vardı. Emirdağ'ında ablam önce, ablam benden 3 yaş büyük. O, o yıllarda Emirdağ'ında ortaokulu bitirdi. O zaman Emirdağ'ında sağlık kolejleri vardı. Hemşire yetiştiren, laborant yetiştiren,

radlyoloji, iŖte tekniker okulları gibi bir Ŗeydi. Ablam YeniŖehir Sağlık Koleji'ni kazandı gitti sınavını. Ben de öğretmen okulunu kazandım. Devlet yatılı olarak da okudum.

Eğer hayatıma geçecek olursam “****” den sonra “****” köyüne tayinim ıktı. Afyon Ankara EskiŖehir üçgeninde bir dağ köyü. Kürt Köyü ama biz o zaman Kürt, mürt bilmezdik ki, bilmiyorduk yani Kürt kim. Gittik iŖte babamla, oraya tayinim ıkmiŖ, Ankara'da. Gittim aynen demin de anlattığım gibi muhtarın evinde elektrik yok, su yok, hiçbir Ŗey yok, köy çocukları bit içinde, tırnak kesmek alışkanlığı yok. İki öğretmeniz. Bir abi vardı, Köy Enstitüsü mezunu, bir de ben. Ben onu, nasıl dersin Köy Enstitüsü mezunları çok kaliteliydi. Onun aynısının dersini ben de iŖlerdim. O bana yardımcı olurdu. Öğretmenliğimin birinci yılı orda geçti. Çocukların kafasını örerdim, tırnaklarını keserdim. Ŗey yapardım, yani acayip bir Ŗeydi, Türkiye'nin o zamanları. Hangi yıl? 67- 68 yılları ben Türkiye'nin en Ŗey kenarı, sonra orda 1 yıl alıŖtım yani merkeze gelemiyorum, yıkanamıyorum evde. Yıkanacak ortam yok. Leğenin içinde yıkanıyoruz falan filan, elektrik yok, yiyecek yok. Sadece, iŖte kuru yiyecek, bulgur, ekmek, pilav, piriç pilavı da değil, iŖte öyle Ŗeyler. Sonra ondan sonra, sonra babam tayinimi EskiŖehir yolu üzerinde bir köye yaptırdı. O köy daha derli topluydu; yol üstünde olduğu için. Afyon, Ankara-Konya güzergahında bir köydü. Orda kaldım.

İŖte yıl oldu 70, 71. 71'de de evlendim İstanbul'a geldim. EskiŖehir'de tanıştık. Benim rahmetli teyzemin oğlu bu Madanoğulları falan zamanında. Teyzemin bir oğlu vardı. Teyzemin çocuğu yıllarca olmamıŖ. İki teyzem, iki eniŖtemleydi. Hani abi kardeŖ abla kardeŖ ama bu abilerden biri Molla, yani okumuŖ ama cami hocası değil, derin okumuŖ. Öteki teyzemin kocası da arabacılık yapıyor. EskiŖehir'de tek arabacılık, yani tek atla sürülen araba var ya. Pazardan alışveriŖ yapıyorsun, koyuyorsun götürüyorsun. Öyle tek arabacılık yapıyor. Amma velakin bu teyzemin durumu çok iyi. Bu teyzemin durumu Ŗey. Bu teyzem arka arkaya doğum yapıyor. Bu teyzemin çocuğu olmuyor. Diyor ki teyzeme ver birini de ben büyüteyim diyor. İste ondan “****” ablamı alıyor. Ablam da o zaman EskiŖehir'de ilk okuyan kadınlardan Ŗey Kız Enstitüsü OlgunlaŖma'ya geliyor. EskiŖehir'de tayyare fabrikası var, uçak fabrikası. Ablam oraya geliyor, böyle tüylü Ŗapka takardı vücudu çok güzeldi, döpiyes filan. Öyleydi iŖte. Bu teyzemin 10 sene sonra bir oğlu oluyor o oğlu da... O da iŖte EskiŖehir'de ilkokulu, ortaokulu okuyor. İzmir'de Maltepe Askeri Lisesi'ne, oradan da Harbiye'ye gidecek. Ama o yıllarda yine Türkiye'nin kaos dönemi, bunlar ilerici öğrenciler, okuldan atılıyorlar. Hangi yıl? 1960 yılından sonra bir Türkiye'de karışıklık ve ihtilalden sonra yine bir askeri öğrenciler okuldan atılıyor ya o dönemler öyle

tahmin et, gör. O da top oynardı. Teyzem de onun arkasında koştururdu terlemesin diye. Bu, şimdi Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde, hepsi hoca orda. Onlar top oynaya oynaya Eskişehirspor kuruldu. Teyzemin oğlu o yıllarda Gençler Birliği'nde okuyordu. Yani sporcuymdu. Sonra 72'li Eskişehirspor 1. lige yükseldi şampiyonluğa adayken çalıştırıcı, bütün Eskişehirspor bunları topladı Eskişehir'e, ben de köyde öğretmenlik yapıyorum. Benim rahmetli eşim de şeyde okuyor. O zaman da özel okullar vardı ve Eskişehir'de Hastaş Eczacılık vardı, işte burada. Işık Mimarlık Mühendislik vardı, şeyde, Beşiktaş'ta. Vatan Mimarlık Mühendislik vardı Vatan Caddesi'nde, Galatasaray Mimarlık Mühendislik vardı. Benim eşim de Galatasaray'da okumuş bir yıl. Ondan sonra Vatan Mimarlığa geçmiş hem makine mühendisliği var orada. İşte onlar da Eskişehirspor maçını izlemeye geliyorlar. Teyzeme geliyorlar. Eee, ben de genç kızım burada beni görmüş, eşim. Ondan sonra teyzemin oğlundan hangi köyde çalıştığımız şeyini almış. Neyse okul açıldı ben yine köyde öğretmenim.

Köye geliyor bir kart: ““ ***” Hanım yeni ders yılınız kutlu olsun.” Ondan sonra bir kart daha. İstanbul Grup vakti bir kart daha geliyor şey ““****” Hanım Cumhuriyet Bayramı'nız kutlu olsun”. Ondan sonra arkasından bir mektup geldi. “Sanırım siz beni tanımadınız. Ben, işte teyzenizin evindeyken sizi gördüm, sizin köy adresinizi aldım, ben “****”.” Bir fotoğrafını gördüm koymuş bu şeyde İstiklal Caddesi'nde bir fotoğrafçı şipşakçıdan. İstanbul Hatırası çekirmiş böyle yandan poz. Ondan sonra mektuplaşmaya başladık. O yıllarda mektup vardı, birbirimizi ben hiç hatırlamadım. Ben orada bir böyle bir çocuk vardı, Işık Mimarlık'ta mimarlık okuyordu. Bu benim yanımda oturmuştu. Ben hep o zannettim sonra resmini Allaaah diyorum ben İstanbul neree, Eskişehir neree o zamanlar. O şekilde işte mektuplaştık. O Eskişehir'e geldi. Bir Şubat tatilinde şey çocuğu olduğu için. Benim eşim beyaz Arap'tı yani Suriye Arap'ı. Zaten köyleri de Asi Nehri'nin kenarındadır. Eskiden pasabanla geçilirmiş, pasaport değil de pasabanla. Türkiye sınırları içinde ama geçiş yasağı var. Saat 5'ten sonra, mesela köye girmek yasak, hangi yıllar 70-71 yılları.

Bunun neticesinde, işte bir Şubat tatili geldi. Eskişehir'e, gizli kaçamak buluştuk. Dedi ki Eskişehir çok soğuk, böyle bir soğuk ülke görmedim dedi. Ondan sonra işte arkadaşlık yaptık. Babam, babam vermedi, annem, vermediler, yani öğrenci diye. O yıllarda da Türkiye'nin en kaos dönemi 70'li yıllar. Mahir Çayan'ların, Deniz Gezmiş'lerin yılı. İşte Nurhak Dağları'nda köyde öğretmenim. Sabah işte yurttan sesler olurdu. Okula gideceğim tam hazırlanıyorum önlüğümü giydim. Şey, yurttan sesler korusu bölündü.

Saat 7'den 7 buçuğa kadar radyo, o zaman televizyon filan yok. Bölündü şey Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, şey neydi öbür çocuk? Yusuf, evet, Yusuf Aslan, Nurhak Dağları'nda yakalandı diye. Aaaay, onun arkasından da Barış Manço'nun *Dağlar Dağlar* şarkısı çalındı hiç unutmam. Benim eşim de bu yıllarda kaçıyor, kaçıyor geliyor. Otelci bir gün bunu yakalıyor, ne işin var senin Eskişehir'de diyor, öğrencisin ne işin var diyor. Hemen komisere haber veriyor. Komiser rahmetli babama polis gönderiyor diyor ki, “bir çocuk var nüfus ...kaydı ****” ama burada benim otelimde kalıyor”. Bu diyor ki, “bir kızı var öğretmen, ben bunun için geldim” diyor. Babamın da olaylardan haberi var. Babam giyindi gitti. Komiser, komiserin yanında benim rahmetli eşim ayakta bekliyor. Diyor ki “bey bu çocuğu tanıyor musun?” Babam da diyor ki “evet tanıyorum” diyor. “Kim bu” diyor. “Benim”, diyor “kara kızı istiyor bu” diyor, “kaç defa kapıdan kovaladım bacadan girdi” diyor. O sırada da işte babam diyor ki, “tamam artık damadım ol” diyor. Ama öğrenciydi evlendiğimizde eşim öğrenciydi, makine mühendisliği okuyordu Vatan Caddesi'ndeki okulda. Evlendik Kasımpaşa'ya geldim. Orda oturuyoruz. Kasımpaşa İlkokulu'nda görev yapıyorum. Şimdiki sayın cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın mezun olduğu okulda öğretmenlik yapıyorum. ****paşa İlkokulu, Deniz Hastanesi'nin orada. Orda şey yaptım çalıştım. O okul, o zaman çok, Beyoğlu Bölgesi nezih bir yerdi. Orada çalıştım 6 yıl. Sonra **** doğdu. Sonra **** doğdu. Şeyde doğdu. Boğaz Köprüsü'nün açıldığı Cumhuriyetimizin 50. yılı 29 Ekim'de başbakan o dönemde Demirel'di. Radyo, o zaman Türkiye'de televizyon yok yani, yayın yok, televizyon yok, bütün radyolar, nüfus, sokaklar bas bas bağıyor. Demirel Süleyman Demirel Köprüden yürüyor! Boğaz köprüsü açıldı!! alkışlar şak şak şak... Aaay benim sancım başladı. Sancım başladı Çapa'ya gittik. Dedi ki, “daha dur doğumuna var”. Tekrar eve geldik işte 1 Kasım'da **** doğdu yani 1973 1 Kasım 1973'te doğdu. Boğaz Köprüsü'yle yaşlıdır. Öyle oldu. Sonra rahmetli eşim hem okuyordu o yıllarda hem de çalışıyordu. Halıcıoğlu'nda, Halıcıoğlu'nda çalışıyordu. Oradaki çalıştığı yerin fabrikası da Türkiye'de ilk yapılan Anadol arabalarına yedek parça ürettiyordu şey olarak. Kilometre teli, el fren teli, jikle teli, kaput açma... Eee biz o zaman geçim sıkıntısı çekiyorduk. Bir gün dedi ki, “hanım” dedi dedi, “bu kaput açmalar” dedi “spiral”, uzun bir spiral başına da iki tane pim geçiyor. 404 Uhu ile o yıllarda uhu vardı, 404 çıkmıştı. “Bunları” dedi. “uhu'yla yapıştırılalım akşam evde” dedi, “yani 5, 10 kuruş” dedi. Fabrikadan onları getirmeye başladı, akşam otururken biz onları pimleri yapıştırıyoruz 15 20 kuruş karşılığında. Sonra rahmetli eşim dedi ki, “ya hanım” dedi, “bunu” dedi, “biz yapalım” dedi. Böyle böyle rahmetli babam da bu işlerin içinde olduğu için babama açtı mevzuyu. Babam da dedi ki “olur oğlum”. Küçükköy'de, Küçükköy'de bir atölye kurdu eşim. Bir atölye kurdu, bu kaput açmaları yapmak amaçlı, sonra fabrikaya

tek tek verdi. Sonra fabrika teklif gönderdi, fabrika bize sipariş vermeye başladı. 71 yılında da biz Tofaş'a girdik. Tofaş açıldı Bursa'da. Tofaş'ın... geleni. İş yerini büyütmeye başladık. Aksaray piyasasına; Otokoç, Otoyol, o zaman hep Koç topluluklarının bu Türkiye'de sanayi devrimi yarattıkları zaman onlara mal vermeye başladık. İş yerimiz büyüdü fabrika halini aldı. 14 işçi çalışıyor.

O zaman 1979 yılı, işçi hareketlerinin çok olduğu yıllar grevler... Uzel'de, Pancar Motor'da grevlerin çok olduğu yıllar. Çok olduğu o yıllarda grevler 45, 50 3 ay 5 ay sürüyor yani Pancar Motor'da falan. Eee bizde de öyle oluyor. Türkiye'de elektrik kesintisi var, gaz, benzin sıkıntısı var, çay bulunmuyor sana yağı bulunmuyor, tüp bulunmuyor. Rahmetli eşim de okuldan mezun oldu, ama askerliğini hep tecil ettiriyordu. 80 yılı ben o yıllarda Küçükköy'de oturuyorum Küçükköy, olayların en yoğun olduğu bölge, yani şeylerin, siyasi olayların hem Gazi Çiftliği'ne yakın, çünkü Gazi Çiftliği'ne yakın olduğu için iş yerimiz iki de bir de gece gündüz basılıyor, yani haraç topluyorlar gençler, işte bilmem ne bilmem ne. O yıllarda benim de rahmetli eşim askere gitti. Deniz hastanesinde askerlik yapıyor o yıllarda. Ben de hamileyim, tam 80 İhtilali günü, Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne zor yetiştim, çocuk kordon dolaması olmuş ölümden döndü ve bir erkek çocuğumu kaybettim. O benim hayatımda 1980 yılı, 12 Eylül büyük bir yaradır yani. İçimde bir acıdır. İşte ondan sonra Türkiye'de renk değişti, 80 İhtilali oldu. Türkiye'nin o dönemlerde artık yani şeye, ekonomisi, her şey farklı olmaya başladı. Eğitim öğretim hayatı, her şey farklı oldu. Grevler çok olmaya başladı işte, Türkiye'nin ekonomisi geriye gitmeye başladı. Biz de rahmetli eşim de iş yerinde daha ziyade kardeşlerini çalıştırıyordu. Kardeşleri bu sefer kafa kaldırmaya başladı. Hani abileri ilerledikçe bir çekememezlik oldu. Onlardan darbe üstüne darbe yedi rahmetli eşim.

Ondan sonracağıma ne oldu... Ondan sonra eşim 80 İhtilali olduktan sonra Balıkesir Kepsut Hurda Ağırbakım'a biz mal yapmaya başladık. 84 yılında Balıkesir'de orada jiplere işte askeri araçlara, eşim o yıllarda onu yapmak için piyasayı bıraktı, fabrikaları bıraktı. Çünkü şöyle bir şey orada, 31 Aralık'ta malı teslim ediyorsun, akşamına Millî Savunma Bakanlığı size ödeme yapıyor, yani nakit, ama o malı yapmak için de 1 yıla yakın bir zaman piyasaya mal veremiyorsun. Onları yapmak, onları yetiştirmek için. Eee o yıllarda Türkiye'de dediğim gibi tefeciler var, bilmem neler var işte. Eşim o gideri Karaköy piyasasında o yıllarda işte Banker Kastelli battı şu bu olaylar oldu. Eşim de o yıllarda işte Gaziosmanpaşa'da bir tefeciden para aldık. Mallarımızı ipoteğe sokup banka müdürleri kredi vermesi için hem esnaf kredisi hem müşteri kredisi almak için. Çok güzel para

kazandık Balıkesir şeyden orada Ağırbakım'da. Daha sonra Arifiye'ye yaptık. Oradan da durmadan işimiz ilerledi işte. O yıllarda sınır kapıları açıldı. Bulgaristan'dan göçler geldi. Kadın işçi çalıştırmaya başladık. 14 tane 15 tane Bulgaristan göçmeni kadın işçiler montajda, işte yemek yapıyorlardı falan, o şekilde, ama ondan sonra 86 yılıydı, Tuzla Ordu Ağırbakım'a mal yaptık. Aynı şekilde yine tefeciler, aldığı için döndürüyorsun, malzeme alıyorsun. O yıllarda işte Ağırbakım'a malı tamamladın; bu ihale usulü oluyordu. Tamamladı, teslimata kamyonları yükledik. Teslimata gönderdik. Burada satın alma, almadı malı. Normlara uygun değil. O sırada bu mümkün olmaz, çünkü aynı malı yapıyorsun, ama orada tabii rüşvet olayı falan şeye girdi. Sonra rahmetli eşim, gittik, İTÜ'den bilirkişi getirdik. Bilirkişi raporunda dedi ki, "ya bunların mukavemet gücü üstünün üstünde" ve bunlar bu mallar Türkiye'de yapılıyor mu diye hayret ettiler. O yıllarda şey geldi İtalya'dan Otosan'a. Bunlar hep Koç'ların kuruluşları, Otosan mühendisleri geliyor, diyorlar ki, "bu malzemeleri nerden alıyorsunuz?" Onlar da diyor ki oranın satın alma müdürü: "falanca yerden alıyoruz", geliyorlar. Biz şimdi şu kıl, saç kılı inceliğindeki telin üzerine spiral savruluyor, ama nerde böyle. Çok katlı makine yapmıştı eşim, bu spiraller bunun üstüne sarıldığı zaman çok sıcak oluyor. Bunların hemen anında soğuması lazım. Rahmetli eşim de atölyenin böyle dört bir tarafına içinde su olan parklar yapmıştı. İtalyanlar bunu görüyorlar. Hayret ediyorlar ya diyorlar ya Türk zekâsı bu. Nasıl böyle bir şey olabilir? Biz bunları havuza ayırıyoruz. Oradan da çıkıyor kesiliyor, spiraller pimleniyor, işte kilometre teli, gaz çekme teli, el fren teli, o, bu oluyor. Onlar hayret ediyor. PMS'yi eritiyorsun PMS'yle oluyor. Böyle bir hayret ediyorlar.

İşte gelelim en son duruma; En sonunda mallarımızı reddetti Tuzla. Bir hangar dolusu mal elimizde kaldı. Onları piyasada eritmemiz mümkün değil, yani onları piyasadaki Anadolu Tofaş'a çevirmek için, veyahut Massey Ferguson traktörlere çevirmek için çok zayıf olması lazım. Çok emek, tekrar şey... Rahmetli eşim bu olaya çok üzüldü ve bir gece felç geçirdi. Beyin kanaması, felç geçirdi. Acilen hastaneye yatırdık, ağır bir felç geçirdi. Bir buçuk yıl felçli olarak yattı, çok ağır bir felçti. İşte o yıllarda Anna Aslan bir Rusya'da, bir Anna Aslan diye bir doktor vardı, o Antalya'da bu felçli hastalar için bir klinik açmıştı. Oraya götürdük İsviçre'de şey vardır, Gazi Yaşargil, oraya götürmeye çalıştık ama çok ağır bir dönem geçirdik, o da tam benim çocuklarımla tahsil zamanıydı. "****" Ortaokulda okuyordu, öteki kızım da ortaokulda, küçük kızım da ilkokulda okuyordu. İşte o dönem, işyerimizi şey yapmak zorunda kaldık. O malları piyasadaki alacaklar kapıya yığıldı. Babam götürdü o malları bir hangar dolusu malı Seyrantepe'de bir firmaya hurda fiyatına verdi. O makineler, tornalar, frezeler, şey sarma makineleri hepsi gitti. Şeye kadar

haciz geldi, telefona kadar, telefonuna kadar. Ve eşim de 88 yılında, şubat ayında, 18 Şubat'ta, yine böyle atak yaptı, o atağın neticesinde hastaneye kaldırdık, ayak damarları tıkanıdığı için. Ameliyatta kaybettik kendisini, 88 yılındaydı. Evet, ondan sonra, hayat daha farklı oldu. Belli bir yaşam standardımız vardı. O tabii altüst oldu.

Babam dedi ki, “kızım” dedi, “devlet alacağını alır”, dedi. “Buna en kısa zamanda ödememiz lazım. Bunun için de ne yapmamız lazım? Elimizdeki birikimleri harcamamız lazım”, dedi. Rahmetli babam o işlerle uğraştı, yaptı o işleri ve biz kaldık dıpdızlak üç kızla. Üç kızla kaldım tek başıma. Rahmetli babam dedi ki, “hadi sizi Eskişehir'e götürüyüm” dedi. “Hep beraber yaşayalım”. Babamın da o sırada sanayide dükkânı vardı, otoparkçısı. Dedim, “baba ben gelmem”. “Yarın bir gün”, dedim, “bu kızlarım benim üniversiteye gidecekler”. Eee benim evimle İstanbul Üniversitesi 10 dakika, o yıllarda Fatih'te oturuyordum, Sarı Güzel'de. Dedim, “ben gelmem ileride çocukları üniversiteye göndereceğim”.

İşte kaldım İstanbul'da, ders verdim yıllarca; Anadolu liselerine öğrenci hazırladım, kolejlere öğrenci hazırladım. 1992-93 Türkiye birincisi, devlet paralı, devlet parasız yatılı öğrencisi benim öğrencimdir. O yıl Fatih'te her tarafta pankartlar açıldı. Türkiye birincisi “****” öğrencisidir. Öğrencilerimden o yıl 15 kişiyi Anadolu Liseleri ve kolejlere soktum bugün sizin de tanıdığınız “****” benim öğrencimdir. Onu da Çağaloğlu'na soktum, bizzat elimle götürdüm, kaydını yaptırdım. İşte ondan sonra 51 yıl çalıştım. Geçen yıl jübilemi yaptılar. 51. yılı özel okulda. Daha bu yıl da bana iş teklifi edeceklerdi ama geçen yıl bir kalp krizi geçirdim. Anjiyo oldum. Damarlar şey oldu, artık çalışma hayatımız sona erdi.

Ondan sonra kızlarımı okuttum işte elimden geleni yapmaya gayret ettim. Tabii o süreç çok zor bir süreçti. Ama her zaman şuna inanırım ki yani kim söylemiş biri söylemiş. **Hak bildiğin yolda yalnız gideceksin.** Kendi hatalarım olmadı mı, olmuştur mutlaka ama bütün yoğunluğumu çocuklara verdim. Ama onlar okusunlar, onlar bir meslek sahibi olsunlar. Çünkü ben her zaman bugün bile 70 yaşımda. Annemin babamın mezarına (sesi titriyor) gittiğimde şükrederim. Neden: Türkiye'nin o şartlarında biz 4 kız kardeşiz. Dördümüz de devlet okulunda okuduk. Yatılı okuduk. Ablam yatılı okudu. Rahmetli kız kardeşim yatılı okudu, ben yatılı okudum. Yani o günün şartlarında annem babam iyi ki bizleri okutmuşlar. Bugün kimseye muhtaç olmadan hayatımızı devam ettiriyoruz. Her zaman da şükrederim. Her zaman da derim. Ben de üç kızımı okuttum. İşte okudular,

evlendiler, torunlar oldu, torunların peşinden koşturdu. Ay şimdi *** doğuracak hadi ona hadi. Ay **** hadi ona. Yok **** doğuracak.

Çok şükür bugüne geldim. İşte şimdi de şey de kendimi pek dinlememeye özen gösteririm yani **** bir lafı vardır her zaman: Şey “anne bir tekme yediğinde sen hemen ayağa kalkarsın”. Evet kalkarım, hakikaten kalkarım. Yani arkasına, arkama bakmam, ay bu yaşanmış bu ya... Önüme bakarım kendi çocuklarımı da her zaman bunu. Kızım o iş olmuş artık önüne bak, önüne bak ön önemli; arka artık bitmiş, yaşanmış. Kendim de hep öyle yaşadım. Yani hep önüme bakayım. Tabii ki çok üzüntülü, çok kötü günler geçirdim ama şimdi iyiyim Allah'a çok şükür. Çok şey farklı.

Önce şeyden alalım, yaşamdan alalım. Ben İstanbul'a, yani benim hayatımın büyük bir kısmı İstanbul'da geçti. 71 yılından beri İstanbul'da yaşıyorum. İstanbul'a geldiğim yıllarda inanın ki, inanın yani sizler benden çok küçüksünüz, insanlar çok nazik ve kibardı. Kimse kimsenin özelini fazla bir araştırmıyordu. Yani ben İstanbul'a geldiğim zaman benim rahmetli babam göçmenler. Biz Kırım Tatarıyız. Kırım'dan babamlar ihtilal zamanı yönetim, komünizm gelince rahmetli babaannem anlatırdı: kızım bir varile otlar, samanları, odunları koymuşlar Kırım'dan bir gecede kağnılarla kaçmışlar, nereye kaçmışlar? Çünkü bir gecede geliyorlar, vagonlara doldurup Sibiryaya sürüyorlar. Kaçabilen kaçıyor o zaman. Kimi kuzeye kaçıyor, kimi güneye kaçıyor kimi şey... Babaanneler de o yılda Romanya'ya kaçıyorlar. Romanya'ya Köstence Kubadin köyüne kaçıyorlar. Ben gittim oraları gördüm. Şey babaanneler o yılda **o varilin içini yakıyorlar ateşimiz sönmessin soyumuz devam etsin diye**. Geliyorlar Romanya'da Romanya'ya geliyorlar. Tabii onlar her zaman için ta Kırım'dayken, Türkiye'nin ışıklarını görürlermiş o Sivastopol'den falan. “Aaahh anavatan!”, derlemiş. Yani öyle bir Türkiye'ye hayranlıkları varmış. Hep Türkiye'yi bir anavatan olarak görmüşler. Sonra köye geliyorlar. Romanya'ya geliyorlar içlerinde amcalarım, yani dedemin kardeşlerinde mollalar var, onlar İstanbul'a geliyor Şehremini yerleşiyorlar. Dedem de orada ekin, yani buğday yetiştiriyor. Büyük ekin tarlaları varmış, bir de at yetiştiriyor, at ahırları var. Ama Romanya'da da rejim değişince veya diğer rejimin değişmesini ramak kala onlar da Türkiye'ye göçmen olarak geliyorlar, Şehremini'ne yerleşiyorlar. Bütün zaten Tatarların odak yeri orasıdır, bütün akrabalarımız ordadır. Ondan sonra işte şeyde, ikinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'de bir şey oluyor kıtlık dönemi başlıyor, işte o herkesin yüzüklerini verdiği zaman filan. Onlar da İstanbul'da dedem kahvehane işletiyormuş, üstü de evmiş kagir bir bina, tahta bir bina orada bir

yangın atlatıyorlar. Bir grup amcalar, Eskişehir'e gelip yerleşiyor. Eskişehir halkı zaten göçmendir. Tatar göçmeni ve Bulgaristan göçmenidir.

Eskişehir çok demokrat bir şehirdir. Yani bizim çocukluğumuzda da o şimdiki Porsuk Nehri'nin kenarında yazlık sinemalar, çay bahçeleri vardı. Çok edepli bir şehirdir. Çok insanların rahat edebileceği bir şehirdi, bizim çocukluğumuzda. Halen de öyle. Nasıl babam akşamleyin işten gelir, annem giyinir süslenir, onlar kol kola girerler. Tık tık tık tık Yalaman Adası'na giderler çay bahçesine. Yani Eskişehir'in yaşantısı, belki Türkiye'nin böyle yaşanan şehirleri vardır, ama demokrat açısından sabaha kadar gezen bir bayan olarak kimse size dönüp bakmaz, niye de geziyorsun demez. Halen bugün dahil Eskişehir'in kültürü çok farklıdır, yani insanların rahat edebileceği, bir de komşuluk ilişkilerinin akraba ilişkilerinin çok yoğun olduğu yardımlaşma... Benim çocukluğumda Eskişehir'de sokakların çeşmelerinden sıcak su akardı. Sıcak su, çeşmelerden sıcak su akardı. Evlerde çeşme yoktu. Yani o yıllarda 71'de. Şimdi Eskişehir'i bırakıp da İstanbul'a gelecek olursam, 71'de İstanbul'da da hayat çok güzeldi hep diyoruz ya, nostalji, geriye özlem diye. Hakikaten güzeldi yani o yıllarda. Mesela paran olmasa gidiyordun bakkala yazdırıyordun deftere. Gaz alıyordun, diyordun ki, "ay başında veririm parayı". Yani İstanbul'da dahil sokak bakkalları, mahalledeki bakkallarla böyle bir ilişkim vardı. Komşularıyla ilişkim bir Beyoğlu'na çıkardık veya yani o zaman Beyoğlu farklıydı. Tiyatrolar farklıydı. Fitaş sineması yeni açılmıştı. Fitaş'a gideriz. AKM'ye gideriz. AKM işte o yandığında gözümüzde yaşla orayı izlemiştik. Yandı ya AKM bir kere, Atatürk Kültür Merkezi.

Ben İstanbul'a geldiğimde Mecidiyeköy'den öte yol yoktu. 71 yılında Mecidiyeköy'den öteye karanlıktı. O Levent filan daha yeni kuruluyordu. Hele Levent'i geçtikten sonra o Kilyos Ormanları'na doğru gidemezdik korkudan. Bu kadar nüfus azdı çok güzel, İstanbul rahat bir şehirdi. Akşam eşim kitaplarını toplardı, Yenikapı'ya giderdik denizin içinde tahta masalarda arkadaşlarıyla oturur ders çalışırdık. Ayaklarımız denizde. O Kumkapı'nın orası falan böyle sahilde giderdik, denize ayaklarımız, akşam oradan hiçbir korku duymadan taa Fatih'e gelirdik. Yürüyerek Aksaray, Yenikapı, Kumkapı oralarda şey yapardık.

Güzeldi ama ondan sonra, evet, Türkiye de çok göç aldı. 90 yılından sonra, ben Fatih'te yıllarımın çoğunu, orada geçirdim. Seksenden sonra, Fatih'te Çarşamba diye bir muhit var. Orada da bizim akrabalarımız, Fethiye Camii'nin orada akrabalarımız vardı. Zaten

oradaki değişimi gözledim. arşamba o kadar güzel bir yerdi ki de Fethiye Draman. Draman çok güzel bir yerdi, eski İstanbulluların oturduğu yer. Kıztaşı'nın oralarda 80 yıllardan sonra tarikatlar türemeye başladı. İşte Mahmut Hoca gibi, işte Kalkancı, malkancı, çoğu, onlar üzücü bir şey! Seksenden sonra biz, seksenden önce biz Fatih'te akşamüstü Saraçhane'ye kadar yürürdük giyinir süslenirdik, kendimizi zannederdik ki Paris'te Şanzelize'de yürüyoruz. O kadar medeni, o kadar güzel, o kadar, yani insanlarla iç içe yaşadık. Seksenden sonra büyük bir göç aldı. Komşuluk ilişkileri bozuldu. arşamba pazarına çıkarsın, kolun açık dövüldük, kaç tane bizim öğretmen arkadaş dövüldü ya, arkadaşımız da yıllarca yılın öğretmeni seçildi “****” Hastanesi'nin baş tabibi “****” eşi Allah rahmetli olsun bir gün okula geldi ki arşamba pazarında sen koca kadın dudağında ruj sürüyor musun diye dövüldü. Biz de korkmaya başladık o yıllarda. Fatih'te oturmaktan korkmaya başladık, çünkü çok göç aldı, hem göç aldı. Refah Partisinin kuruluş yeri orda, ANAP orda, işte AKP'nin kuruluş yeri orada oldu. Tamamen Fatih o eski İstanbul havasından renk değiştirdi. Eski İstanbullular benim tanıdıklarımın çoğu bu tarafa göçtüler. Bu taraf daha medeni daha uygar diye. Çok değişti. İnsan profili değişti. Yaşam profili değişti. Bir pastanede otururduk oradaki o nezaket kibarlık, otobüsler, yani ne bileyim İstanbul yaşanmaz bir şehir oldu. Çok farklı.

Öğretmenlik sürecimin zaten dediğim gibi... tamamı, büyük, 37 yaşında dul kaldım. Üç çocukla, İstanbul gibi bir yerde. Eğitim-öğretimde o yıllarda, bizler öğretmen okulu çıkışlıyız. Bizden öncekiler de Köy Enstitüsü çıkışlı. Ben Köy Enstitüsü'nden, Eskişehir Yunus Emre Köy Enstitüsü'nden mezun olan abilerle çalıştım. Bunların ne kadar özverili ne kadar bilgili, donanımlı ne kadar yani bu vatana bağlı olduklarını gördüm. Aynı duygular bizlerde de var, öğretmen okulu çıkışlarda da var. Ne zaman öğretmen okulları kapandı da iki yıllıkları açıldı. Jet öğretmenler okula gitmeden, o M. . [Milliyetçi Cephe hükümetini kastediyor] döneminde, yani seksenden önce ve sonra okula gitmeden mezun olan öğretmenler oldu. Ben şimdi öğretmen okulundan mezun olanlar bir pedagoji ile mezun oluyorlar. Pedagojik eğitim alıyorsunuz, ama öteki öğretmenler pedagojik eğitim almıyorlar. Üniversiteden mezun oluyorlar. 6 ay gidiyorlar Marmara Üniversitesi'nden pedagojik eğitim alıyorlar, mezun oluyorlar. Sizin ruhunuza işliyor o pedagojik eğitim, o 6 ayda birer saatten 6 saat ders alıyor öğretmen oldum diyor. 1948 şimdi söyle. Eğer Türkiye'de bakarsan ben bu yüzden çok dertliyim. Hiç, Türkiye'de eğitim seferberliği başladığında rahmetli büyük Atatürk kendisi geçiyor, Latin harflerini kabul ettikten sonra kendisi öğretmenlik yapıyor. O dönemde onbaşı olarak askerlik yapanlar, yani onları eğitiyor. Bunları köylere gönderiyor. Eğitim, eğitim seferberliği başlıyor. Hangi modeli

eğitimde kendisine Atatürk Şey yapıyor, Beyaz Karlar Ülkесinin, Beyaz Karlar Ülkесinde yapılan reformu kendine örnek alıyor ve kalkınma planında bir Türkiye'nin kalkınma planında bunları sıra sıra sıralıyor eğitimdeki.

Eğitimin nasıl? Türkiye'nin nasıl kalkınabileceğini belki haddim olmayarak bir Şey söyleyeceğim öğretmen okulunda bize Şu kitabı tavsiye ettiler ve okuttular. İsmail Hakkı Tonguç'lar hepsi hikâye! İran'ın kalkınmasında *Kalk Borusu* diye bir kitap, bunun amacı köyden eğitimi başlamak, öyle devŐirmek. Köy Enstitüleri'nin açılma gayesi ne? Köyde olan çocukları parlıyorlar, götürüyorlar. Türkiye'de o yılda kaç tane bilmiyorum ama sayısını, Ankara'da, Ankara, Eskişehir. Belli bir bölgelerde Köy Enstitüleri'ni açıyorlar.

Bu köyün üstlerinde, bu köyden topladıkları 6 yıllık, 3 yıllık öğretmen okullarında onlara o kadar güzel eğitim veriyorlar ki. Biz, biz ya 67 kuşağı, müzik dersinde Beethoven dinlerdik. Mozart dinlerdik, folklor yapardık, dans ederdik, etüt saatleri arasında aranjman dinlerdik, türkü dinlerdik. Bunun neticesinde yani öğretmenlerimiz o kadar değerlilerdi ki. Amaç ne? Köy Enstitüsü'nü kurmaktaki amaç; bu çocukları yetiŐtirip köye döndürmek, köyde eğitim-öğretimi yani, oradan Şey yapmak. Bu 48 programı. Biz 48 programı ile eğitimdik. Ondan sonra Amerikan modeli 67 Programı diye bir program yayınlandı. Ona bizi tabi tuttular, kurslara gittik. 67 programında da kümeleŐiyorsun, sınıftaki çocukları küme yapıyorsun. Küme çalıŐmaları falan. Başarıya ulaŐtı mı? UlaŐamadı. Ondan sonra gelen milli eğitim bakanları, herkes kendi kafasına göre milli eğitimle uğraştı. Türkiye'deki bugünkü okuryazar oranının köylerin durumunun böyle olmasının nedeni milli eğitim bakanlarıdır bence. Türkiye'de bir köklü eğitim olmadı. DıŐ ülkelere baktığımızda oradaki her Şeyi standarttır. Ömür boyu devam etmiŐ, asırlar boyu devam etmiŐ eğitim sistemi. Türkiye'de böyle yok. Şimdi ben öğretmenlik hayatımda özel okulda da çalıştım. Yani Şu anda benim torunum ilkokula başladığında tamamen yönetim değişti. Şey el yazısıyla eğitim, ben o yıllarda *Radikal Gazetesi*'ne yazılar yazdım. Yani biz yıllarca el kasları çocuğun 6-7 yaŐındaki el kasındaki çocuk böyle yazarken yorulur. Ama A yazıyor dinleniyor. B yazıyor dinleniyor. Bu kaslar, biz ilkokula çocuk başladığı zaman bir ay bir buçuk ay elinden tutar yazdırırdık, harflerin yönünü doğru yazsın diye. Kaslar geliŐmemiŐ olur. Ne yaptılar, 10 sene sonra el yazısını kaldırdılar. Türkiye bir deneme sinama tahtası. Kim ne derse desin yani bu kadar işsiz, üniversitelerin açılması, işsiz gençlerin olması Türkiye için büyük bir yara ve büyük bir kayıp. Benim kız kardeşim derdi ki, “abla” derdi, “bir çocuğu, bu çocuğu yetiştirmek çok önemli”, derdi. “Ülke için önemli, aile için önemli, kendisi için önemli, kendisinin yaşam kalitesi için önemli”. O kadar çocuk A Őehrinden B Őehrine tahsile

gidiyor. Ben Çağdaş Yaşam'da da çalıştığım bir ara. Yani bir takvim parası için 20 lira ya, 20 lira, yani o kadar büyük, o kadar büyük, yani arada fark var ki, o çocuk kalkıyor köyünden kasabasından geliyor İstanbul gibi bir yerde daha önce bunların hani sağ sol olaylarında, siyasi olaylarda o yıllarda bu çocuklar çok kullandı. Bunları gözledik yani, bunları biliyoruz. Bu yıllarda o çocukları o kadar kullandılar yani. Neden eğitimsizlikten, eğitim sisteminin Türkiye'de yerine oturmamasından bu kadar, bugün bu kadar genç işsiz. Kaliteli eğitim yok ki, çünkü üniversitede de yok kaliteli eğitim. Şimdi geçmişe bakarsanız eğer Türkiye'de rol oynayan iş adamları işte kaliteli liselerden mezun olmuş, kaliteli üniversitede İTÜ gibi, ODTÜ gibi okullarda okumuşlar. Onlar Türkiye'ye yatırım yapmış. Türkiye'ye bir şeyler şey yapmışlar. Yani Türkiye'de bir şeylerin yolunu açmışlar, ama şimdi kim açıyor? Benim rahmetli babam trenle Eskişehir'den İstanbul'a gelirdi. Sabahleyin gelirdi. Daha kapıdan girer girmez bana derdi ki, kızım derdi, “fabrikalar bu kadar çalışıyor, çalışıyor Türkiye ilerliyor. TÜPRAŞ'ın dumanları tütüyor kızım” derdi. O kadar milliyetçi, o kadar vatanını seven, o kadar vatanının kalkınması için uğraşan. Şimdi ne, şimdi ne! Şimdi ne! Soruyorum size ne var şimdi?

Şimdi benim 5 tane torunum var. Gelecek, ben artık yani 70 yaşındayım, şurada yaşarsam 10 sene kadar yaşarım, sağlıklı yaşarsam. Ama gelecek olan, onlar. Yazık değil mi bu vatana, bu ülkeye yazık değil mi? Benim bir arkadaşım dünyayı dolaştı Japonya'dan bilmem nereye kadar. Bir gün İzmit'te öğretmen evinde oturuyoruz, böyle ayaklarımızı denize soktuk. Dedi ki, dünyayı dolaştım, Türkiye'den güzel bir ülke yok dedi. Dört mevsim yaşadığımız. Öyle, Türkiye'de çok çabuk kan değişiyor, çok çabuk iktidarlar değişiyor, artık o eski nezih insanlar yok. O eski devlet adamlarındaki nezaket, kibarlık, halka hitap yok. Yani sıradan bir ülkeden 3 dünya ülkesi olduk. 3. Dünya ülkesi bile değiliz biz. Bazı 3. Dünya ülkeleri bizden daha iyi bence, bence, benim şahsi görüşüm. Şu ortamı görüyor musunuz? Türkiye'deki ortamı. Eğitim neyin eğitimi? Neyin eğitimi yani. Yok eğitim yok. Ona bakarsan neyin adaleti, o da yok. Neyin doktoru, o da yok. Yani şimdi diyebilirsiniz ki aman siz de çok karamsarsınız, değilim. Eskiden doktora giderdim doktor sana şunlar şunlar, şimdi daha doktora gider gitmez başım ağrıyor, “hadi hocam git MR çektir”, “hadi hocam git bilmem ne çektir”. Belki doğru bir şeydir ama her şey maddiyata bağlı oldu. Bunu kaldıracak hiç yok Türkiye'de. **Bir ülkede, hâkim taraf tutuyorsa, doktor sadece kesesini dolduruyorsa, öğretmen, ammaaan bu maaşa da bu kadar çalışılır diyorsa zaten ülkeyi ayakta tutan eğitimidir, adalettir, sağlıktır, hakkaniyettir.** İşte böyle bir ülkeyiz yani. Çok, çok emek ve özveri isteyen bir iş. Ben evet, yani, şöyle de var, şimdi çocuk büyütme çok güzel bir olay. Ben çocukları çok

seviyorum gerçekten seviyorum yani. Hele torun sahibi olduktan sonra daha çok seviyorum. Zaten bu kadar yıl çalışmazdım çocukları sevmezsem. Yapılan hataları kendimce gidermeye çalıştım. Yani kendi doğrultumda, kendi doğrumda giderken, ben de hata yapmışımdır yüzde yüz. Ama geriye dönüp baktığımda şu 70, 50 yıllık öğretmenlik hayatımda çok büyük hatalar yaptığımı düşünmüyorum. Yani bunu ben düşünmediğim gibi çevremdekiler de bana bunu çok hatalı bir yaşam tarzım olduğunu hissettirmediler. Demek ki doğru yolda gitmişim. Tabii ki İstanbul gibi yerde 3 tane babasız genç kız yetiştirmek çok zor bir olay. Bunda yani, nasıl bunu başardığımı ben de bugün anlamıyorum. Çünkü bugünkü nesilde bakıyorum anne babalara gerçekten çocuk büyütme çok zor. Çok büyük sorumluluk isteyen bir şey çok, büyük sorumluluk isteyen bir şey. Ha bunun yanında ben kendime özelim tüzelim diye düşünmüyorum, ben çocuklarıma doğruyu gösterdiğimi düşünüyorum. Onlar da beni, her zaman dua ederim. Dualarım vardır. Her zaman ve şuna da inanırım Cenabı Allah bir kapıyı kapatır, bir kapıyı açar. Burada yani Allah inancım da sonsuzdur. Bunda da yani aile terbiyem önemli bir plan, aile yaşantım bunda çok büyük etken. İkincisi, çocuklarım da Allah'ın bana bir armağanı, doğru yolda gitmişiz çok şükür. Bugün hayatımdan ben hiç şikayetçi değilim, ama tabii çocuklar büyürken çok sıkıntılar yaşadık, yani yaşamamak mümkün değil. Bunu yaşamadık dersek abartmış oluruz. Şöyle bir şey yani en çok sıkıntıyı onlar daha küçükken babalarını kaybettiğinde yaşadım çünkü bir hayattan bir hayata geçtik. Yani çok affedersiniz hani 'attan inip eşeğe bindik' diye bir tabir vardır ya, çocukların buna adapte olmaları, çocukların bu hayata adapte olmaları epey bir zaman aldı. Sonra baba sevgisinden yoksun büyüdüler. Babaları iyi bir babaydı, onun sevgisinden yoksun büyüdüler. O var yani hissiyat olarak, duygusal olarak ama eğitim-öğretimlerinde her zaman çok çaba gösterdim.

Şeye Mimar Sinan'da sınava gittik. Sabah erken gittim. Sabah ezanında 3 numara oldum. Saat 9'da bir arkama baktım ki, kuyruk gitmiş. Kuyruk nasıl gitmiş ama. 3 numarayım. Sabah ezanında gittim, orada çayımı termosaya koydum, orada oturuyorum çay simit. Üç benden önce 2 kişi vardı. Biri Tarsus'tan gelmişti, biri Adana'dan, çocuklarını o okula sokmak için. "****" geldi, dedim, "nasıl geçti?" "Anne 3000 kişiydik", dedi, "amfide", dedi. Genel yetenek sınavı ile alıyordu. Bilirsiniz o yıllarda. Onlar da beni utandırmadı. Yani ben çocuklarımdan çok memnunum. Memnunum yani Allah bundan sonra onlara iyi günler gösterebilir.

Çok kötü hele bu medya, medya var ya, medya çok kötü bir şey, yani bilmiyorduk, görmedik, duymadık! Bizim çocukluğumuzda ne kız çocuklarına tecavüz... Eskişehir'de ben çocukluğumda hiç öyle duymadım. Tecavüz olayı diye bir şey duymadım. Yani olay değil, şey o ilişkiler babanın kızına cinsel saldırı saldırısı, abinin kardeşine öyle bir şey duymadık biz. Sonra, yani, şimdi, 20 yıldır diyeyim, bu olaylar ne kadar çok yani gündeme geliyor ve Türkiye'de bu şeyler yaşanıyor, hakikaten kadın olmak çok zor, bu kadın cinayetleri, öfkeye öfkesine hâkim olamama.

Yani bir de şöyle var, ben kadın cinayetlerine falan çok karşıyım. Dışarıdan gelen bir şey, akım var. Çok özür dileyerek söyleyeceğim Antalya'ya gidiyorum. Rus kızı kaynıyor, aileler dağılıyor. Aileler dağılıyor. İkinci bir kadın olayı oluyor. İstanbul'a geliyorsun sokaklar artık yabancılardan geçilmiyor. Yabancı kadınlardan geçilmiyor. Yani o kadar abuk subuk bir yaşantı oldu ki Türkiye'de yani erkeklerin. O Hüseyin Üzmez vardı bilirsiniz öldü şimdi. 18 yaşında, 13 yaşında kız çocuk alıyor. Yani bu İslamiyet'te var mı böyle bir şey? İslamiyet'te yok. Ben de Kur'an-ı Kerim okudum. Ben de Kur'an-ı Kerim'in tefsirini okuyorum. Böyle bir şey yok. Böyle bir sure yok, böyle bir şey yok İslamiyet'te. Benim rahmetli eşim, onların köyü Suriye sınırına yakın olduğu için, bir de aslen Suriyeli olduğu için, orada erkek çocukları 6 yaşına geldikten sonra Halep'e gönderiyorlar akrabalarına din eğitimi alsın diye. Benim rahmetli eşim, çok güzel Kur'an, Kur'an yazısı ile yazısı vardı. Zaten tanınmış bütün hocalar da Kur'an-ı Kerim'in tefsirini çok iyi bilirdi. Orada 9 yaşında ilkokula başlanıyor. 3 yıl kalıyorlar orada. Sonra geliyor, 9 yaşında eşim de öyle derdi, biz hep 9-10 yaşında kendimizi bildikten sonra okula başladık. Rahmetli eşim benim tefsir, Kur'an-ı Kerim'de zaten derdi ki, "en güzel tefsiri Mısır'da Kahire'de! Hocalar yapamamış" Kuran'ı Kerim. "Bunlar abuk sabuk". Yani her söylemde, yok böyle bir şey Kuran-ı Kerim'de, yok. Herkes şimdi kafasına göre Kuran-ı Kerim'i yorumluyor, tefsirini yapıyor kendine uygun. Ne o hamile kadın dışarı çıkmayacakmış, kürtaj şeymiş, suçmuş. Böyle şey var mı yaa!! Türkiye'de artık kan değişti, kan değişti artık. Eğer bir bakan bir defacıktan bir şeycik olmaz diyorsa, bunun ötesini artık ben düşünemiyorum. Tecavüzün bir defası mı olur yani!

O Kuran kurslarındaki şeyler. Evvelsi sene bir çocuğa ders seviyorum çok affedersiniz, kapıcı çocuğu. Yani şimdi yapılan bir ankete göre de güzellik kremlerini en çok kullananlar kapıcı hanımları. Her gün onlar bizden daha fazla para alıyorlar. 180, 200 liraya gündeliğe gidiyorlar. Çocuğa ders veriyorum, "hocam", dedi "yazın olduğu zaman ben bu kızı", dedi "Kuran kursuna göndereceğim bilmem nereden, bilmem nereye, Ümraniye'de". "Nasıl

gönderirsin?” dedim. “Orada kızlar yataklarda beraber yatıyorlar. Senin kızın da aynı yatakta, yer yok çünkü”. Sabah namazına kaldırıyorlar. Bilmem ne bilmem ne.

Yani böyle bir zihniyet var mı? Sen kendi çocuğunu elinle atıyorsun ya, elinle gönderiyorsun kendi çocuğunu. Böyle çok güç tabii, değil mi?

İşte 4 kız kardeş dedim ya. Ablam ortaokulu bitirdi. Şey sağlık kolejini bitirdi. Ben ortaokulu bitirdim sınavı kazandım. Öğretmen Okulu Denizli Kız Öğretmen Okulu'nu. Çok zeki bir kardeşim vardı. İki sene önce kaybettim. Ege Bölgesi birincisiydi, çok zekiydi. O da yatılı lisede okudu, oradan üniversiteye tıp fakültesine geçti.

Kız kardeşler aramızdaki ilişkimiz çok iyiydi. İki kardeşim de şimdi Eskişehir'de oturuyor. O en küçüğümüzdü. Yani dar gelirli bir aile olmamız, bizim tahsil yapmamıza engel olmadı. Annem okumanızı çok arzu ederdi. Rahmetli babam da her zaman derdi ki, eee şey, söyle bir kanı vardır. Suyun bu tarafından gelenler medenidir. Yani bu suyun bu tarafı dediğimiz, Tuna Nehir'inden, işte Selanik'ten, o taraftan, bu taraftan, Balkanlar'dan gelenler daha şeydir. Babam da derdi ki, “ceketimi satar okuturum”. Zaten kardeşler yaz tatilinde bir arada olurduk iki buçuk ay, bir de Şubat tatilinde birbirimizi görürdük. Ondan sonra evlendik, herkes evini yurdunu buldu. Ama yine de ilişkilerim kardeşimle, doktor olan kardeşim işte 2 sene önce vefat etti. O beni çok üzdü, çünkü bütün hayatımız burada geçti onunla. Birbirimize destek vererek geçti. Yani onun yokluğunu çok hissediyorum. O kardeşimin yokluğunu hissediyorum. Zor oldu, bu iki sene çok zor geçti benim için. Ne yapalım işte böyle bir hayat.

Ama her zaman yani insan ruhunda fırtınalar yaşıyor, gelgitler yaşıyorsun. Her zaman hayata olumlu bakmayı kendime ilke edinmişimdir. Mesela o çocukları, üniversiteye sabah kalkıyorsun 3 çocuk üniversiteye gidecek. 3 tane kız evden çıkıp üniversiteye gidecek, düşünebiliyor musun? Yani, bir gün rahmetli babam beni önüne aldı, dedi ki, “kızım dedi sen üç erkeğin yaptığı işi yaptın”, dedi. “3 tane kız çocuğunu”, dedi, “İstanbul gibi bir yerde okutmak, evlendirmek, onlara sahip çıkmak”, dedi, “erkeğin yapacağı şey”. Belki şans da kader de yardım etti, şansım da yardım etti. Belki çocukların mayasında da öyle bir şey yoktu. Yani çok şükür, bugünüme çok şükür! Onlardan, böyle, çocuklarımdan torunlarımdan çok mutluyum. Ama kendimin tabii bazen gelgitlerim oluyor, yani herkesin hayatında olduğu gibi, bazen depresyona giriyoruz çıkıyoruz. Ama her zaman kendimi müspet olarak görürüm. Hiç öyle yıkılmam, işte kızları şey yaparken, Allah'ım ya Rabbim,

yarın sabah bir ders çıksa ya, bir bakarım okulun kapısında bir hanım, hocam benim çocuğuma ders verir misin bir hafta? Allaah! Şimdi de çok şükür. Kimseye muhtaç değilim. Allah kimseye de muhtaç etmesin. Sağlık açısından da öyle. Yatmak çok zor bir olay. İnsanın kendi kendine yetememesini yaşadım kardeşimde, yani Allah öyle bir şeyler yaşatmasın cümlemize.

Kısmetlerim çıkmadı değil çıktı tabii çevreden. Şöyle bir şey oluyor, üç genç kız annesi olunca, yarın bir gün bunlar evin içinde şortla gezecekler, gecelikle gezecekler, alacağın insan bunlara ne kadar babalık yapabilir ne kadar bunların, üç çocuğun sorumluluğunu alabilir diye. Hiç o yıllarda sadece arzum, bütün yoğunluğum, onlar okullarını bitirsinler, iyi tahsil yapsınlar, işte ondan sonra da iyi evlilikler yapsınlar, ondan sonra doğursunlar, birer tane torun yapsınlar. Çok çocukları çok seviyorum.

Dün burada bir mevlitteydik. Bu sanatçı mı ne diyeyim artık, sanatçı değil Yeliz Şal var bilir misiniz? Bilmezsiniz, onun annesinin mevlidindeyiz babasını kaybetmiş. Orada bir bebek ağlıyor, ağlıyor, “verin onu bana” dedim aldım “mi mi mi” yaptım “üüü” yaptı. Enerjiyi yüklemek çok önemli. Kendi enerjim de hep yüksektir. Yani girdiğim ortamda enerjim yüksektir. Şimdiki arkadaşlarımın çoğu da 40, 50 yıllık arkadaşlarım taa ilk okuldan arkadaşlarım var. İlişkilerim düzgündür, arkadaş ilişkilerim, dost ilişkilerim. Onlar beni çok motive ediyorlar yani, motive etmeseler sabahın köründe kalkıp gelmezler. Onlar bana yaşama sevinci veriyor. Yani işte terapiye gidiyorum, nefese gidiyorum, Türk Sanat Müziği'ne gidiyorum. Oraya gidiyorum, geziye gidiyorum, oraya gidiyorum, buraya gidiyorum. Kendi kendime yetiyorum yani. Tabii bu arada “****” olayı beni çok yıprattı. Bunu anti parantez söylemek isterim. Yani onun olayında, en az babasının ölümü kadar olay beni etkiledi. O babasının ölümünde belki 37 yaşındaydım. Hani önümde ideallerim vardı demiş ya, hani çocuklarım var önümde yapabileceğim iş var. Öldü gitti ama, hayat bitmedi felsefesi ama işte o KHK kararıyla işten atılması beni çok derinden yaraladı. Yani çok üzüldüm. Okuldan geliyordum, ayak parmağından burama kadar yara oldu. Yara, vücudum döküyor yara. Cildiyeciye gidiyorum, rahmetli kardeşim gönderiyor. En iyi doktor Acıbadem'e tahlil yapılıyor. Yok bir şey vücutta yani vücutta bir şey yok. Nedeni ne? Bir geliyorum bakıyorum bakıyorum ta buralarıma kadar böyle kıpkırmızı yara oldu üzüntüden. “Atayım kafamdan” diyorum, “üzülmeyeyim”. Her şeyde ona destek veriyorum. “Anneciğim, işte bak kızım olur, böyle şeyler bilmem ne, bilmem ne, bilmem ne”, söyleniyorum, söyleniyorum moral veriyoruz ama demek ki o beyinde bitmiyormuş. Çok şükür o günlerde geride kaldı. İnşallah daha iyi olacak herkes için. Her şey gelir

geçer, hiçbir şey sabit durmuyor değil mi? Doğada hiçbir şeyi sabit durduğu yerde durmuyor. Onun zamanı bitiyor, başka bir zaman başlıyor.

Bu olayı yaşayanlar olduğu zaman kendini anlıyorsun. Kendi başına geldiğini anlıyorsun. Ama akacak kan da damarda durmuyor. Bu günümüze çok şükür. O da yaşanılması gereken şeyler, yaşanılacakmış yani hani Nazım Hikmet demiş ya. Sen yanmazsan ben yanmazsam kim yanacak öyle. Biz o felsefeyle, 67 kuşağı o felsefenin sahibiyiz biz. Ben vatanıma bir hainlik düşünmedim, milletime bir hainlik düşünmedim. Yalnız haksızlığa karşı başkaldırdık biz her zaman. Haksızlığa karşı, o da kendimize yapılan haksızlık değil. Ülkeye yapılan haksızlığa başkaldırdık. Ondan dolayı yani savaşım verdik. Allah bu ülkeyi korusun, torunlarımız için, gelecek nesil için. Bugünden, kötü günler yaşatmasın yani çok zor. Benim en çok şuramda hayatımda sıkıntı duyduğum olay

- Ben çay alabilirim şu anda evet, siz alır mısınız?

Şu anda hayatımda beni en çok üzen şu anda yani benim gibi, benimle aynı duygu ve düşünceyi paylaşan arkadaşlarım gibi bizi en çok üzen şu andaki medya yayınları. Yani şimdi ne kadar deseniz ne kadar izlemeyeyim deseniz televizyonu açıyorsunuz. Mesela ATV'de Esra Erol var. Bu hayatın gerçeğini mi gösteriyor? Ondan sonra Uçan Kuş'ta farklı bir program var. Ondan sonra açıyorsun Ulusal Kanal'da farklı bir program var. Ama bir de yaşanan hayatın gerçeği var şu anda. Yani şu anda insanların benim şahsen, beni ilgilendiren bir sürü sorun var şu anda.

Ne sorunlar bunlar? Ekonomik sorunlar var, kültür açısından geri kalmışlığımız var. İnsanlara yapılan adaletsizlik var. Okuyan çocuklardaki yetersizlik var. Yani eğitim hayatındaki yetersizlik var. Bunlar devletin yapması gereken konular bunlar. Eğitimi, ben özel okulda çalıştım. Orası diyor ticarethane diyor. Özel hastaneye gidiyorsun farklı itibar görüyorsun, devlet hastanesine gidiyorsun insan dışı itibar görüyorsun. Adalet sistemi desen öyle. Bunlar bizi artık rahatsız ediyor, bundan sonra bizi rahatsız edecek konu ne olacak bunlar, sosyal problemler.

Türkiye'nin yaşam kalitesinin gittikçe düşmesi, bu beni çok üzüyor. Eski yıllarda, rahmetli annem benim tam bir Cumhuriyet kadınıydı. O kadar güzel böyle, Eskişehir'e Atatürk gelmiş. Onu görmüşler şunu o kurdu hep, o kadar güzel eğitim almıştır ki o yılda Cumhuriyet'in heves, milletteki heves, batıya yüzünü dönmesi. Giyim kuşam olarak değil, zihnen de batıya dönmesi. Yani kafa olarak da yani giyim kuşam değil sadece. Annem

şöyle bir şiir okurdu hep. “Çıktık açık alınla, hamama da gittik nalınla, beyaz, mis gibi beyaz sabunla, pırıl pırıl yıkandık” mı ne böyle! Ondan sonra bir de şeyi Papatyaları vardı. “Bahar olsun da seyredin. Nasıl süsler bayırları.” Annemin okuduğu o şiirler. Annemin çok güzel anlatımı vardı. “Camiye kilitlediler kızım bizi”, derdi. Hani Yunanlar Eskişehir'e gelmiş ya. Ondan sonra Atatürk geldiğinde hepimiz meydana koştuk. Coşku vatan sevgisi, ülke sevgisi ya. Şurada bayramları kutlayamaz olduk, bayramları kutlayamaz olduk. Ben Kasımpaşa'dan Dolmabahçe Stadyumu'na kadar çocukları yürütürdük. Dağ, tepe o Kasımpaşa Yokuşu'ndan, Dolapdere Yokuşu'ndan. O çocuklar nasıl böyle şevkle yürürdü. 23 Nisan gösterisi için. Ne servis vardı ne bir şey. Grafon kağıdından elbise diker, başlarına taçlar yapar, şeritler yapar. Okuldan bir çıkardık ta Dolmabahçe Stadyumu'na yürürdük. İnsanlarda vatan coşkusu kalmadı ki, artık çocuklarda! Bayram coşkusu yok, Cumhuriyet coşkusu yok! Çok değerler yok oldu. Onlar bizi üzüyor şimdi. Bizim kuşak, biz Z Kuşağı değiliz, Y Kuşağı da değiliz. Biz 67 Kuşağıyız. 67, 68 Kuşağı. Bir şey yüzünden bütün bir obayı yakmak gibi, yani öyle erkeklerin son zamanlarda gerek şu anda Türkiye'nin durumundan gerek de hani bu şimdi bunu ben de açıklıkla dile getiririm. Dünyada örnekleri çok olan devletler var. Mesela İran'da şeriat rejimi, kadınlara hiç sosyal hak tanımıyor. Arabistan'da, Arabistan'da şimdi verilmeye başlandı. Ehliyet mehlîyet alıyorlar ama, oradaki kadınların yaşantısı. Yani eski Türk'lerde kadınların, daha idarede, devlet yönetiminde, söz sahibi olmaları, zamanla bunun Müslüman İslam Dünyası'nda bu kadınların kapanması, içeriye çekilmesi, ortalığı erkeklere bırakması ülkelerdeki gericiilik olaylarını artırıyor. İşte İran'da kadınların ne sosyal hakları var? Hiçbir hakkı yok. E Türkiye'de de zamanında, mesela saraylarda sultanlarında sözü geçmiş. Öyle değil mi? Onların da sözleri geçmiş yani padişah bir şeyde hanıma danışmış şey yapmış. Ama bugünkü ortamda sadece dini kullanarak, sadece, dini, bak bunu vurgulayarak söylüyorum. Sadece dini kullanarak kadınları bir şey, meta, mal haline getiriyorlar. Sadece kullanılıp atılacak 4 kadın 5 kadın tarikatlarda bunlara icazet veriliyor ya. Tarikatlar diyor ki, 4 kadın 5 kadın alabilirsin diyor. Sonra bu kadınların 12, 13 yaşında daha adet görmemiş kızlara tevessül etmeleri, yani bunlar çok caniyane bir şey bence, çok caniyane bir şey. Ben kadınların derken, eski dönemlerde bu kadar eziyet çektiğini düşünemiyorum, düşünemiyorum yani. Bugün kadınlar yani kadınların başkaldırılmasına izin verilmiyor erkekler tarafından. Zaten de sistem onu gerektiriyor. İşte demin de söylediğim gibi kadın çıplak gezemez, kadın mı işte orasını burasını açamaz, kadın hamileyse sokağa çıkamaz, başını örtmesi gerekir. Bunların hiçbiri dinle alakalı olmadığını, sadece bazı insanların bundan menfaat sağlamaları, kullanmaları, bunları kullanmaları, beni en çok rahatsız ediyor.

Yazık yani yazık! Bugün hayvanlara tecavüz, hayvanlara yapılan davranışlar, ne kadar yani insan olarak, bunu sen nasıl hazmediyorsun? Dün televizyonda gösteriyor ya. Hayvanın bacağına araba geçirdi. Bir köpeğin ayağının üstünden arabayı sürüyor. Bu insanlık mı yani? Bu yaşamak mı? Çok kötü ya, çok kötü yani, gerçekten kötü. Ama bu davranışları sen Avrupa'da göremezsin. Hani Avrupa hayranlığım yok benim, Amerika hayranlığım yok! Ama özgür yaşamak da ki kurallar, insanca... Ee şimdi ben böyle dediğim zaman Amerika'da da şunlar oluyor bitiyor, oluyor bitiyor ama insanlar yasalardan korkuyorlar, yasalara güveniyorlar. Hız yaparsam ceza yiyeceğim diye korkuyor. Ben hayvana kötü davranırsam şöyle olacak diye korkuyor ama bizde fütursuz. "Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" felsefesi var hep. Hâkime bile diyor. "Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" diyor. "Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" Yani bu felsefe var. Yazık bizler böyle yaşamadık, böyle bir şeye de maruz kalmadım. İstanbul gibi bir yerde yaşadım ama şu anda yaşananlar çok şey, yani insanı insanlıktan utandıran davranışlar, çok fazla yaşıyoruz bunları günlük hayatımızda. İşte bir de bu medyanın yanlı taraflı şey yapması, yani sağlıklı bilgi verememesi insanları sağlıklı donatımlı, donanımlı insanları, insanlara dini bilgileri verememesi.